

כעורח
השם
יתברך

ספר

הערב רב

וכל המסתערך

חלק י"א

על פי ספר הקדוש
שער הליקוטים
לרבינו האריז"ל

יוצא לאור בעזהשי"ת על ידי

הוצאת "ועד גילוי פני הערב רב"

* * *

מנחם אב תשס"ד לפ"ק

עיה"ק ירושלים תובב"א

ספר "הערב רב"

וכל המסתעף

חלק י"א

על פי ספר הקדוש ספר הליקוטים להאריז"ל

בו יבואר גודל ענין חיוב הלימוד ולחקור מעשי וענין ה"ערב רב", ואיך שצריכים ללחום נגדם, שמקלקלים את כל עם ישראל בכל העולם כולו, ועוקרים כל המצות שבתורתנו הקדושה, כמו שכתב הגאון הקדוש מווילנא זיע"א, שישנם חמשה מיני ערב רב, והם: ^(א) בעלי מחלוקת ובעלי לשון הרע, ^(ב) הרודפים אחר התאוה כמו זנות וכדומה, ^(ג) הרמאים שמראים עצמם כצדיקים ואין לבם שלם, ^(ד) הרודפים אחר הכבוד ובונים חרבות לעשות להם שם, ^(ה) הרודפים אחר הממון. והמחלוקת תחילה, כי המחלוקת כנגד כולם, והם נקראים "עמלקים", ואין בן דוד בא עד שיעברו מן העולם, ועליהם נאמר (דברים כה, ט): "תמחה את זכר עמלק" כמבואר בזוהר. (אדרת אליהו פרשת דברים)

גם יבואר בו השכר הגדול למי שעוסק להציל את עם ישראל מן הערב רב, ומעורר את הרבים שלא יפלו ברשתם ח"ו.

עוד יבואר. שהערב רב הם רמאים כנחשים ועקרבים. כמבואר בזוהר חדש וז"ל (זוהר חדש פרשת יתרו מאמר ז' ימי בראשית):

"אבל נחשים ועקרבים יש בו – ונחשין ועקרבין דילה אינון ערב רב".

עוד יבואר בו העונשים הגדולים אשר מענישים את האדם בזה ובבא, ושאין אדם יכול לשער עד כמה שיסבול בזה ובבא על זה שעזר את הערב רב, והפגם הגדול הנעשה על ידי אלו העוזרים להם, וגודל החיוב שמוטל על כל איש ואיש להיות בקי בהם בפרטותיהם ודקדוקיהם, כדי שלא יכשלו חס ושלום לבנות בתו עבודה זרה של דור הפלגה של הבה גבנה לגנו עיר ומגדל וראשו בשמים ונעשה לגנו שם (בראשית יא, ד), כי בזה תלוי יסוד קדושת ישראל, ובו תלוי גם כן ביאת משיח בן דוד, כמו שגילה לנו רבינו חיים וויטאל זיע"א תלמיד האריז"ל בספרו הקדוש עץ חיים בהקדמתו.

ב הערב רב על פי ספר הקדוש ספר הליקוטים להאריז"ל

בס"ד

הספר נדפס לזכות את הרבים
ונחלק בחנם לכל דורש ומבקש

הרשות נתונה לכל מי שברצונו להדפיס קטעים מספר זה או כל הספר בכל
לשון שהוא בכל מדינה ומדינה, כדי להרכות תורה ויראת שמים בעולם,
ולעזור לבנות אחינו בני ישראל בתשובה שלימה

אם אתה רוצה לדעת מי הוא זה ואיזה הוא אשר מלאו לבו לעכב את
גאולתינו ופדות נפשינו רחמנא ליצלן, תלמוד בעיון בספר הזה.

במקום הקדמה

וְהִנֵּה מַה שֶּׁכָּתַב בְּתַחֲלִיל דְּבַרְיוֹ וְאָפִילוּ כָּל אֵינּוֹן
דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרֵייתָא כָּל חֶסֶד דְּעֵבְדֵי לְגַרְמִייהוּ וְכוּ', עִם
הַיּוֹת שֶׁשֶׁטְּמוּ מִבּוֹאֵר וּבִפְרֵט בּוֹזְמִינֵנו זֶה בַּעֲזוֹתָהּ אֲשֶׁר
הַתּוֹרָה נַעֲשִׂית קַרְדּוּם לַחֲתוּךְ בַּהּ אֲצֵל קֶצֶת בַּעֲלֵי תּוֹרָה
אֲשֶׁר עִסְקִים בַּתּוֹרָה עַל מִנַּת לִקְבֹּל פֶּרֶם וְהַסְפָּקוֹת
יְתִירוֹת וְגַם לַהֲיוֹתָם מִכֻּלֵּל רֵאשִׁי יְשִׁיבוֹת וְדִינֵי
סְנֵהֲדְרָאוֹת לַהֲיוֹת שְׁמֵם וְרִיחֵם נוֹדֵף בְּכֹל הָאָרֶץ וְדוֹמִים
בְּמַעֲשֵׂיהֶם לְאֲנָשֵׁי דוֹר הַפְּלָגָה הַבּוֹנִים מִגְדֵּל וְרֵאשׁוּ
בַשָּׁמַיִם. וְעִיקַר סִיבַת מַעֲשֵׂיהֶם הִיא מַה שֶּׁכָּתַב אַחֵר כֵּךְ
הַכְּתוּב וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם. כְּכַתּוּב בַּסֵּפֶר הַזֶּהוּר בַּפֶּרֶשֶׁת
בְּרֵאשִׁית דָּף כ"ה ע"ב וְזֶה לְשׁוֹנוֹ עַל פֶּסוּק אֱלֹה תוֹלְדוֹת
הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ. שְׁחִמְשָׁה מִיָּנִים יֵשׁ בַּעֲרַב רַב וּמִן הַגּוֹ'
מִיָּנִים מֵהֶם הוּא הַנִּקְרָא כֵת גְּבוּרִים דַּעֲלִיּהוּ אֲתַמַּר
הֵמָּה הַגְּבוּרִים אֲשֶׁר מַעוֹלָם אֲנָשֵׁי הַשֵּׁם וְאֵינּוֹן מַסְטְרָא
דְּאִילִין דְּאִיתַמַּר בַּהוֹן הַבָּה נִבְנָה לָנוּ עִיר וּמִגְדֵּל וְגוֹ'
וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם בְּבָנִין בְּתֵי כְּנַסְיוֹת וּבְתֵי מִדְרָשׁוֹת וְשׁוּין
בַּהוֹן ס"ת וְעַטְרָה עַל רִישֵׁיהָ וְלֹא לְשִׁמָּה אֱלֹא לְמַעַבְד
לוֹן וְכוּ' וְהִנֵּה עַל הַכֵּת הַזֹּאת אֲמָרוּ בְּגִמְרָא כֹּל הָעוֹסֵק
בַּתּוֹרָה שְׁלֹא לְשִׁמָּה נוּחַ לוֹ שְׁנֵהֲפָכָה שְׁלִייתוֹ עַל פְּנֵי
וְלֹא יֵצֵא לְאוּרֵי הָעוֹלָם.

תוכן עניני "ערב רב" מספר הקדוש ספר הליקוטים להאריז"ל

ספר הליקוטים להאריז"ל פרשת תולדות.....יא

ספר הליקוטים – פרשת תולדות..... יא

- א. ומעמים אין איש אתי, שתערובת הע' שרים של עממין, כבר כלה אותם והפרידם ממנו מבין ישראל, כי כבר כליתים וארמסם בחמתי, ואז כל המלבושים שלו שהם נשמות ישראל שהיו מעורבים בהם, יגאל אותם ויבררם סולת מותך פסולת, וכל זה הריב יהיה עם סמא"ל שר אדום, שהוא שר כל הע' שרים, ובנפול סמא"ל יפלו כולם יחד..... יא
- ב. מכרה "כיום" את בכורתך לי, כאותו יום ממש שיעשה ה' נקמה באדום, כי אז כל המלבושים שהם נשמותיהם של ישראל, יגאלם ויבררו מבין העמים, כן גם כן אני רוצה לעשות לקחת ממך קדושת הבכורה על ידי זה האדום.. יב זהו שרמזו לו עשו, כי אחרי שהוא סוף סוף יתבטל מן העולם וימות, כי יכולע המות לנצח, וז"ש הנה אנכי הולך למות ולמה זה לי בכורה ונשמות ישראל, כי מה תועלת ישאר לו מהם, כי בודאי הם הנק' ראשית, וכל אוכליו יאשמו ורעה תבא אליהם וכו', – ענין הע' אומות לאפס ותוהו יחשבו, וישראל עושה חיל, והם רעה תבא אליהם נאם ה' – גחלים אתה חותה על ראשו, ליבש מקורו ומעיינו מניצוצות הקדושה שבראשו, וישאר עץ יבש, וביזה ישלימנו לך, כל מה שהיית חסר והוא היה בקדושה, תקחנו מידו, ותהיה אתה שלם בכל..... יב
- ד. באחרית הימים יבנה ה' בית ויעשה חג הסוכות, ולמקנהו יעשה סוכות שהם העמים, כדי לנסות בה רשעי ארץ, ואז כל מי שלא יעלה לחוג את חג הסוכות, אם הם מצד הגופים של הרשעים הנשארים בעפר יסודם – ישארו לעץ יבש בלי ניצוצות קדושה כלל, כי אפילו הניצוצות הקדושה שהיתה על מצילות הסוס סמא"ל סוס ורוכבו, יחזור הכל לקדושה, והמסילות הם המצולות ים, ונקרא צלמות שהם סמא"ל ונקביה, צל רוכב על המות, נוקבא דיליה, והכל יחזור לקדושה, קדש לה', וכל מה שיש בקליפות החיצונים הנקרא סירות ומזרקים יהיו קדש – וכל סו"ר העולה בנימטריא רע, והיתה דבוקה בקדושה שהיא ירושלם ויהודה, יהיה הכל קודש – לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי, כי יתבטל צד הרע והקליפה – והשכתי חיה רעה מן הארץ – בלע המות לנצח – כל צד הרע ישוב להיותו טוב ומוח בלי קליפה – אז יתבטל היצה"ר מן העולם, כי לא יהיה כנעני עוד בבית ה', ואין שטן אין פנע רע אמן כן יהי רצון..... יג

הערב רב על פי ספר הקדוש ספר הליקוטים להאריז"ל ה

ספר הליקוטים להאריז"ל פרשת וישב..... טז

ספר הליקוטים – פרשת וישב ..... טז

ה. נפשות האומות הן הן המזיקין, וכן הרשעים – כל צד הערב רב בא מנפשות האומות – ס"מ אחד נקרא קס"ם ואחד נח"ש, ובתיקון יעקב לאדם לא יכלו לשלוט בו, – ענין בלק ובלעם ולבן..... טז

ספר הליקוטים להאריז"ל פרשת שמות ..... יז

ספר הליקוטים – פרשת שמות ..... יז

- ו. כשיצאו ישראל ממצרים ויצא פרעה אחריהם, נתדבק בערב רב וחטאו – פרעה הדביק בהם הזוהמא – הקושי היה להם מצד פרעה – הערב רב היו קליפה של משה רבינו ע"ה, שהוא היתה כוונתו לתקנם בהיותם שהם הרע שלו, וכשעשו את העגל ולא נתקנו, ולא נכנסו לארץ גם כן, הוא מוכרח למות במדבר בחוץ לארץ כדי לתקנם, לקבץ מהם החלק שבו שהיה מעורב בהם – לכן נקראו ערב רב, פירוש, מהרב שהוא משה – על ידי גלגולים יתוקנו עד ימות המשיח, ואז הוא יכנס עמהם לארץ..... יז
- ז. משה ובלעם הם סוד הדעת, זה בקדושה וזה בקליפה – סוד דורו של משה נקרא דור דעה כי כולם מסוד הדעת, וכנגדם הערב רב שהיו מהדעת דקליפה – עדיין לא היו מתוקנים, ומשה היה רוצה להוציאם קודם הזמן ולתקנם תיכף, ובשביל אלו היה הגלות של מצרים בסוד הדעת העליון – לכן ערב רב בגימטריא דעת..... יח
- ח. הנך שוכב עם אבותיך וקם, מלת וקם תוכל לחזור עם שלפניו ועם שלאחריו, והכל אמת, כי משה יקום הוא בעצמו אחר כך, שיתגלגל בימים ההם בדרא בתראה עם ערב רב עצמו, וזהו וקם העם שהם הערב רב – אשר בא שמ"ה אותיות מש"ה, כי ממש משה יתגלגל בתוכם, כי כולם מסוד הדעת..... יח
- ט. סוד הגלגול הזה של משה רבינו ע"ה הוא דבר נעלם, כי אין לך דור ודור שמושה אינו בתוכו, להשלים הדור ההוא של המדבר, כי גם דור המדבר הם יחזרו להתגלגל בדורינו זה דרא בתראה – ובוה תבין כי רוב אנשי דורינו נשותיהם מושלות עליהם ובפרט הבעלי תורה, והמעם הוא לפי שהיו בזמן העגל שלא מוחו בערב רב ולפי שהנשים לא רצו לתת נזמי זהב, ולכן הנשים שולטים בהם – נמצא כי בדורינו זה הוא גלגול דור המדבר וגם הערב רב גם כן, ומשה בתוך כולם..... יט

ספר הליקוטים להאריז"ל פרשת בשלח..... כ

ספר הליקוטים – פרשת בשלח..... כ

י. ולא נחם אלהים, חשש פן ינחם העם הערב רב, ובראותם מלחמה ושבו מצרימה..... כ

ספר הליקוטים להאריז"ל פרשת כי תשא..... כ

ספר הליקוטים – פרשת כי תשא..... כ

יא. סוד העגל שעשו ישראל ושעשו ירבעם..... כ

יב. הערב רב רצו לעשות אחיזה למומאה גם כנגד הטיבור..... כא

יג. לפי שערב רב היו סוד קין, לכן אמרו אלה אלהיך ישראל..... כב

יד. ענין אהרן הכהן..... כג

ספר הליקוטים להאריז"ל פרשת בהעלותך..... כג

ספר הליקוטים – פרשת בהעלותך..... כג

טו. העם הבוכים היו הערב רב – והיו מחלק הרע של משה – והיו מתקנאים בו,

מצד שהוא לקח תאומתו שהיא ציפורה..... כג

טז. משה רבינו ע"ה היה משורש הבל, והסימן מ'שה, ש'ת, ה'בל – בלעם היה

גם כן מהבל, וב"ל של הבל היא ב"ל של בלעם – נמצא שמושה רבינו ע"ה

ובלעם הם משורש אחד – מאותה שעה והלאה כשהטיל הנחש זוהמא בחוה

שהיא היתה אם כל חי, אז כל הנולדים וכל הבאים היו מורכבים מטוב ורע כג

יז. כבר ידעת מה שכתב רשב"י ע"ה, שראשי אלפי ערב רב היו בניו של בלעם

יונ"ם ויומברו"ם – ומרע"ה היה משתדל עליהם לזכותם ולנקותם על כן קבלם

והוציאם ממצרים, והיה חוזר ומתפלל עליהם ואומר למה הרעות לעם הזה

למה יחרה אפך בעמך, והכל היה על ערב רב, שהיה משתדל ומתחבט

עליהם, על היותם מחלקו, וכוונתו היתה להרחיק הרע מהבל ולעשות הכל

טוב..... כד

יח. כשראה משה רבינו ע"ה האספסוף אשר בקרבו התאוו תאוה אמר להשי"ת

הרגני נא הרוג, אם ישראל חוטאים ולא תשא חמאתם, יותר טוב שתהרגני,

מפני שיתגבר הערב רב, ובהתגברותו נמצא שנובר צד הרע של הבל על

הטוב, וצד הטוב ידחה ממנו – בלע המות לנצח, ר"ת הבל, כשיבלע המות

שהוא צד הרע של הבל, ומחה אז אלהים דמעה מעל כל פנים, כביכול

מהפנים העליונים..... כה

הערב רב על פי ספר הקדוש ספר הליקוטים להאריז"ל ז

ספר הליקוטים להאריז"ל פרשת חוקת ..... כו

ספר הליקוטים – פרשת חוקת.....כו

יט. ישראל היו רוצים התורה פכ"פ בלי שום קליפה אלא המים הזכים, ומושה רבינו ע"ה ראה שעדיין הערב רב היו מגבירין קליפתן של ישראל, לכך וידך את הסלע במטה, והקב"ה לא צוה אותו כי אם ודברתם אל הסלע לעיניהם, כדיבור לבד.....כו

כ. שמעו נא המורים המן הסלע הזה וכו', מאחר שאתם מורים וגסים וגשמיים, אפשר להוציא לכם מים כדיבור בלבד – ויצאו מים רבים ותשת העדה ובעירם, מהעיקר ומהסולת של התורה תשקה את העדה שהם הגדולים, ומהסובין השקה את העם שדומים לבעירים.....כו

ספר הליקוטים להאריז"ל פרשת דברים ..... כז

ספר הליקוטים – פרשת דברים.....כז

כא. מצות לא תחיה כל נשמה.....כו

כב. ה"זמזומים" הם מכירור חכמה, לשון מחשבה, ומאלו היו ערב רב, וכל מי שיש הרהור ומחשבות רעות הוא מהם – "סיחון" לשון סיחין ועגלים, והוא קליפת חמור, והוא סוד ערלה שעל הברית – "עוג" הוא סוד עור הפריעה המעכב הברית, וזהו עג עוגה, והיא קליפה קשה.....כו

ספר הליקוטים להאריז"ל פרשת ואתחנן ..... כח

ספר הליקוטים – פרשת ואתחנן.....כח

כג. הערב רב היו מקליפת משה, ויצאו בלא זמן ולא נתקנו, ולכן חטאו, ומת

משה כדי לעלות למעלה לקבל משם שפע, ולכך אין דור שאין בו משה.. כח

כד. בכל דור בא משה בסוד עיבור, לפי שהקב"ה לא היה רוצה לקבל ערב רב, ובזה לא היה מיתה ולא גלות, והוא קבלם, בחשבו כי טוב הוא להכניסם בקדושה, ובפרט שהיו נוגעים לו קצת, כמו שכתוב העם אשר אנכי בקרבן, וכתוב כל העם אשר ברגליך, ולזה רצה לתקנם, ואדרבה קלקלו לישראל. כח

כה. לך רד כי שיחת עמך וכו', נשחת לא נאמר אלא שיחת, פירוש שיחת לישראל, ועתה רוב הדור מהם – משה הוצרך לבוא בעיבור, אחד לנ' שנה, לפי שהוא שורש ישראל, לתקנם שלא יטעום ערב רב – קודם שחטאו ישראל היה משה בתכלית השלימות, והיה משיג שער הנ' של חמשים שערי בינה הגדול מכולם, וכשחטאו ישראל נעלם ממנו.....כח

ה הערב רב על פי ספר הקדוש ספר הליקוטים להאריז"ל

- כו. ג' שערי בינה נבראו בעולם וניתנו למשה חסר א', מעיקרא כולם נתנו לו, וא' חסרו לו אחר כך..... ל
- כז. כמה תפלות התפלל משה שלא יבוא בעיבור כל דור, ולא נענה – ויתעבר ה' בי למענכם, שאני בא בעיבור כל דור למענכם, כי אתם גורמים לי, והיה מדבר עם ערב רב או מדבר עם ישראל, ופירוש למענכם, לתקן אתכם, ולא שמע אלי, שלא נתקבלה תפלתי..... ל

ספר הליקוטים להאריז"ל פרשת עקב..... לא

- ספר הליקוטים – פרשת עקב..... לא
- כח. כוונת הבורא יתברך בתת המן לישראל היתה כדי לנסותם הילכו בתורתו אם לא, וגם כן לראות מי הוא הראוי לדעת סודות התורה ויהיה בעל נשמה, זה יוכל לקבל רוחנית התורה, שהיה מוצא פי ה', מצד המן שהיה נבלע באיברים שלו, ומאכלו מצד קנה חכמה – אבל מי שיהיה בעל חומר, גם כמו האספסוף אשר בקרבו שהתאוו תאוה, דברים חומריים כמו הבצלים והשומים ואבטיחים מצד הושט שהוא חומרי מצד העולם הזה, ונעשה להם לשטן – כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם, שהוא צד החומר והגשמות שיש בו, כי זה הוא לבעלי חומר בלי צורה כמו הערב רב, ולכן הם גם כן לא יזכו לרוחניות התורה וסודותיה..... לא
- כט. וערב רב לא ידעו מה הוא, ושמו העם ולקמו, וישראל היה יורד להם פתח אהליהם – לכן זכו ישראל לתורה וסודותיה, ולא ערב רב, כי טחנו בריחים ובישלו בפרור, ולא סוד הרוחניות שיש בה, וישראל אוכלים אותו כמו שהוא, וטועמים בו כל מה שירצו, שהם הסודות, חוץ מהדברים הגסים בעלי החומר, שהם הבצלים והשומים וכו', כי רמז זה לדברים חומריים, ואין חלק ישראל בזה..... לב
- ל. בחטא אדם שעירב טוב ברע, נתערבו ישראל בערב רב, ונתקלקל הכל, שהם הנבראים דומם וצומח וחי בלתי מדבר ואדם, וכולם צריכין תיקון, כדי לברור אוכל מתוך פיסולת – ואפילו ישראל, על ידי גלגולים שמתגלגלים בעונות בדומם וצומח וב"ח..... לב
- לא. יש שעה שהאדם אוכל אחד מאלו מינים, או חי או צומח, או דומם, כגון גוש עפר קטן הנאכל על ידי פרי או זולתו, ויוכל להיות שם מגולגל, או אביו או שארו הקרוב אליו, ובברכה של ברכת הנהנין בכונה שאוכל זה הפרי, יעלה למדרגת חי מדבר, ויוכל להשיבו אל אביו שבשמים, ואם לאו, ח"ו יעכבהו בלי גאולה, כשלא יברך ברכת הנהנין..... לג

הערב רב על פי ספר הקדוש ספר הליקוטים להאריז"ל ט

ספר הליקוטים להאריז"ל פרשת תצא..... לד

ספר הליקוטים – פרשת תצא..... לד

לב. ענין הגלויות, הוצרכו לברר ניצוצות הקדושה שנתערבו בחטאו של אדם הראשון בתוך הקליפות, שעירב מוכ ברע כנודע – עת אשר שלט האדם באדם לרע לו, האדם, הוא אדם הבליעל באדם וקדושה, לרע לו, לרעתו של אדם בליעל, כי במה שהוא מצר לישראל נעשה ראש עליהם, ומוציאים ממנו ישראל כל ניצוצות הקדושה אשר בקרבו לא נשאר דבר..... לד

ספר הליקוטים להאריז"ל פרשת וילך..... לה

ספר הליקוטים – פרשת וילך..... לה

לג. ויאמר ה' אל משה הנך שוכב עם אבותיך וקם, קאי לשניהם, למשה ולעם שיקומו – ירמוז על גלגול משה רבינו ע"ה, אשר הוא בא שמו"ה בקרבו, של ערב רב, וחרה אפי בו והסתרתי פני מהם חוזר לעם, לכן לפעמים רבות, והיה לאכול ומצאוהו צרות רבות ורעות – אכן חליינו הוא נשא וד' הפגיע בו עון כולנו, ואנכי הסתר אסתיר וכו' על כל הרעה אשר עשה, על מה שקבל הערב רב, שנאמר כי שיחת עמך..... לה

ספר הליקוטים להאריז"ל ספר מלכים א'..... לו

ספר הליקוטים – ספר מלכים א'..... לו

לד. בכל דור ודור לא חסר לנו ואל יחסר לנו ניצוץ אחד של משה רבינו ע"ה, כי בזכותו כל הדור מתקיים, ובזכותו נרפה לנו וחוליינו הוא נושא תמיד, ובא בכל דור ודור באורך זה הגלות, עד שיתברר מן הערב רב ויכלה כל הסיג, ואז ציון כמשפט וכו'..... לו

לה. אומרת השכינה להקב"ה, בהיות שבכל דור ודור יחוייב משה רבינו ע"ה

שילך, ואחר כך לבוא בגלגולים עד סוף ביאת הגואל, אם כן יחוייב לנו לעשות לו הכנת גוף נאה – בכל אלו ההכנות יעבור אל מקום בני דורו ויאיר להם ויהנה גם כן הוא מאלו ההכנות – אמור לזאת הנשמה, אשר הלכה וסבלה עליה יסורים קשים וצער המיתה בעון ישראל, וכל זה בשבילי ובשבילך שאתה גרמת הערב רב, וגם כן אני גזרתי עליך להיותך הולך ושב בגלגולים, אם כן היא סבלה כל זה הצער הגדול – למועד הזה כעת חיה את חובקת בן מושיע לישראל..... לו

י הערב רב על פי ספר הקדוש ספר הליקוטים להאריז"ל

ספר הליקוטים להאריז"ל ספר ישעיה ..... לט

ספר הליקוטים – ספר ישעיה ..... לט
לו. אלה אלהיך ישראל, כל בחינות אלה הם בישראל, והערב רב רצו לפגום בו, ולהפרידו מ"י מאלה ..... לט

ספר הליקוטים להאריז"ל ספר תהלים ..... לט

ספר הליקוטים – ספר תהלים ..... לט
לז. עיקר חטא אדם הראשון היה שרצה להקריב אליו כל תערובת חמץ ערב רב ושבעים אומות – דוגמת זה היה גם כן חטא משה רבינו ע"ה בהקריבו ערב רב, והם השחיתו התעיבו עול בעשותם העגל – ועדיין אנו בגלות הארוך הזה, כי לא יבא גואל ויגאלנו עד שנטהר ונתברר מהם – וגם בזה היה חטא שלמה המלך ע"ה, ברצותו להקריב גרים ..... לט

לח. כל כוונתו של עמלק לעשות לישראל זרים ונכרים, ולהרחיקם מאביהם שבשמים ..... מ
מ. נבנה הכרך גדול שעולה עמל"ק ראש צורים – בזה השירמו"ן יש אותיות שט"ן רוי"ה, למען שפות הרוה את הצמאה, ונבנתה צור מחורבנה של ירושלים, כי כשצור מלאה ירושלים חרבה, וכשירושלם ב"ה שהיא זאת הה' תהיה מלאה, אז תחרב צור שהיא רומי, יהי רצון שיהיה במהרה בימינו אמן ..... מא

מז. שלמה המלך לא נתן עבד מישראל בבנין בית המקדש, אלא על ידי גוים שגיירם, ולכן בעונות נחרב – אבל משה אדונינו לא קבל נדבה להמשכן מערב רב כי אם מישראל לבד, כי ערב רב מוחץ למוחנה מושבם – ויקהל משה את כל עדת בני ישראל דווקא – ובהיות שבנה שלמה הקדושה על ידי גרים זרים וגייר גם כן בת פרעה, לכן נעשה לו מדה נגד מדה, בהיות שבא גם כן מלאך קדוש שהוא גבריא"ל באותו עון, ונעץ זה הקנה ונבנת העיר הטמאה עליה, ונתמלאת צור ונחרבה ירושלים – ועד שירחם השי"ת ויעביר רוח הטומאה מן הארץ, אנו בגלות הזה ובית המקדש חרב, דכתיב אם ה' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו. ובעזרת השם לעתיד, ואני אהיה לה חומת אש סביב ולכבוד אהיה בתוכה, אז ימלא שחוק פינו ולשוננו רינה, כי הגדיל ה' לעשות עמנו בשוב ה' את שבותנו אמן ..... מב

❁ ספר הליקוטים להאריז"ל ❁

פרשת תולדות

ספר הליקוטים – פרשת תולדות

א.

ומעמים אין איש אתי, שתערובת הע' שרים של עממין, כבר כלה אותם והפרידם ממנו מבין ישראל, כי כבר כליתים וארמסם בחמתי, ואז כל המלבושים שלו שהם נשמות ישראל שהיו מעורבים בהם, יגאל אותם ויבררם סולת מתוך פסולת, וכל זה הריב יהיה עם סמא"ל שר אדום, שהוא שר כל הע' שרים, ובנפול סמא"ל יפלו כולם יחד

ויובן עתה מה שכתוב ומעמים אין איש אתי, ר"ל שתערובת הע' שרים של עממין, כבר כלה אותם והפרידם ממנו מבין ישראל, כי כבר כליתים וארמסם בחמתי, ואז כל המלבושים שלו שהם נשמות ישראל שהיו מעורבים בהם, יגאל אותם ויבררם סולת מתוך פסולת, וכל זה הריב יהיה עם סמא"ל שר אדום, שהוא שר כל הע' שרים, ובנפול סמא"ל יפלו כולם יחד. ונרמז ג"כ קחת הבכורה יעקב מעשו, כדי שיהיה ראוי לקחת ג"כ הברכה, כי בהיות שאברהם מסר הברכה ליצחק, וראה שמת אברהם, שהיה הוא מונע ליצחק לתת הברכה לעשו, והבכורה היתה שלו בצאתו ראשונה, ובראש עשו היו ניצוצות הקדושה, כמו שכתבנו על פסוק כי ציד בפיו, והם מצד תערובת שעירב אדם הראשון לנשמותיהם של ישראל, הנק' (ירמי' ב' ג') ראשית תבואתה, ושם מקום הראש, ומשם נק' (שמות ד' כ"ג) בני בכורי ישראל, והבכורה כולה היתה לו, ומשם זכה לניצוצות הקדושה, ולכן עתה ג"כ יעקב רצה להוציא כל זה מתחת ידו, כמו שיהיה לעתיד בנקמת אדום הנז"ל ע"י חרב לה' מלאה דם, ודם

יב הערב רב על פי ספר הקדוש ספר הליקוטים להאריז"ל

ירדפו, כי דם ברית שנא, ג"כ יעקב ע"י נזיד עדשים האדום רצה ליטול ממנו הבכורה, ויפריד צד הקדושה ממנו. ובהיותו כי בא עיף ויגע ולא ירא אלהים, מהשדה, מקום הקליפות והשרים, ושב לסרחונו בהרוג שם את הנפש, ובא על נערה המאורסה, בי בשדה מצאה צעקה הנערה המאורסה ואין מושיע לה, ועשה ע"ז וג"ע וש"ד, ובאשר חללים שם היא, ואז אפרוחיו יעלעו דם, ואמר הלעיטני נא מן האדום האדום הזה וכו', אם לו יעקב מכרה כיום את בכורתך לי, רמז שהמכירה תהיה ע"י האדום הזה, ביום אשר יעשה ה' בו משפט, ע"י דריכת היין האדום, כי אז יכבס ביין לבושו וברם ענבים סותו, למסית ומדיח, כמ"ש הרב זלה"ה).

ב.

מכרה "כיום" את בכורתך לי, כאותו יום ממש שיעשה ה' נקמה באדום, כי אז כל המלבושים שהם נשמותיהם של ישראל, יגאלם ויובררו מבין העמים, כן גם כן אני רוצה לעשות לקחת ממך קדושת הבכורה על ידי זה האדום

וז"ש מכרה כיום, כאותו יום ממש שיעשה ה' נקמה באדום, כי אז כל המלבושים שהם נשמותיהם של ישראל, יגאלם ויובררו מבין העמים, כן ג"כ אני רוצה לעשות לקחת ממך קדושת הבכורה, ע"י זה האדום. וז"ש השבעה לי כיום ההוא ממש, וישבע לו וכו'.

ג.

זהו שרמז לו עשו, כי אחרי שהוא סוף סוף יתבטל מן העולם וימות, כי יבולע המות לנצח, וז"ש הנה אנכי הולך למות ולמה זה לי בכורה ונשמות ישראל, כי מה תועלת ישאר לו מהם, כי בודאי הם הנק' ראשית, וכל אוכליו יאשמו ורעה תבא אליהם וכו', – ענין הע' אומות לאפס ותוהו יחשבו, וישראל עושה חיל, והם רעה תבא אליהם נאם ה' – גחלים

הערב רב על פי ספר הקדוש ספר הליקוטים להאריז"ל יג

אתה חותה על ראשו, ליבש מקורו ומעיניו מניצוצות
הקדושה שבראשו, וישאר עץ יבש, ובזה ישלימנו לך, כל מה
שהיית חסר והוא היה בקדושה, תקחנו מידו, ותהיה אתה
שלם בכל

וזהו ג"כ שרמזו לו עשו, כי אחרי שהוא סוף סוף יתבטל מן העולם
וימות, כי יבולע המות לנצח. וז"ש הנה אנכי הולך למות ולמה זה
לי בכורה ונשמות ישראל, כי מה תועלת ישאר לו מהם, כי בודאי הם
הנק' ראשית, וכל אוכליו יאשמו ורעה תבא אליהם וכו', כמו מצרף
הכסף, שהוא מעורב בסיגים מנחושת ותערובת המתכת, כי בהיותו נצרף
יבדל הכסף מהתערובות, והמה הסיגים והתערובות כל הרעה של האש
תבא אליהם, וישארו עפר ואפר, וזהו כל אוכליו לכסף הטוב, שהם
הסיגים שלא נודע כי בא הכסף בקרבם ומראיהם רע, לכן יאשמו ורעה
תבא אליהם, כי המה יכלו באפם ותוהו, וישארו עפר ואפר והבן, כן ענין
הע' אומות לאפם ותוהו יחשבו, וישראל עושה חיל, והם רעה תבא
אליהם נאם ה'. ויעקב קיים הפסוק שאמר (משלי כ"ה כ"א) אם רעב
שונאך האכילהו לחם, ואם צמ"א העולה סמא"ל, כי עיפה נפשו להורגים,
לכן השקהו מים, רמז לח"ץ, שהם מכיתם ושבעים פרים בחג, ולמה כי
גחלים אתה חותה על ראשו, ליבש מקורו ומעיניו מניצוצות הקדושה
שבראשו, וישאר עץ יבש, ובזה ישלימנו לך, כל מה שהיית חסר והוא
היה בקדושה, תקחנו מידו, ותהיה אתה שלם בכל.

ד.

באחרית הימים יבנה ה' בית ויעשה חג הסוכות, ולמקנהו
יעשה סוכות שהם העמים, כדי לנסות בה רשעי ארץ, ואז
כל מי שלא יעלה לחוג את חג הסוכות, אם הם מצד הגופים
של הרשעים הנשארים בעפר יסודם – ישארו לעץ יבש בלי
ניצוצות קדושה כלל, כי אפילו הניצוצות דקדושה שהיתה
על מצילות הסוס סמא"ל סוס ורוכבו, יחזור הכל לקדושה,

והמסילות הם המצולות ים, ונקרא צלמות שהם סמא"ל ונוקביה, צל רוכב על המות, נוקבא דיליה, והכל יחזור לקדושה, קדש לה', וכל מה שיש בקליפות החיצונים הנקרא סירות ומזרקים יהיו קדש – וכל סי"ר העולה בגימטריא רע, והיתה דבוקה בקדושה שהיא ירושלים ויהודה, יהיה הכל קודש – לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי, כי יתבטל צד הרע והקליפה – והשבתי חיה רעה מן הארץ – בלע המות לנצח – כל צד הרע ישוב להיותו טוב ומוח בלי קליפה – אז יתבטל היצה"ר מן העולם, כי לא יהיה כנעני עוד בבית ה', ואין שטן אין פגע רע אמן כן יהי רצון

עוד רומזו על מלחמת סיסרא, שעתידיה דבורה (נ"ל שצ"ל יעל) לתת לחם ונזיר ערשים, כלומר מאכל לסיסרא, ומים שאל חלב נתנה, וגחלים חתתה על ראשו, בסוד מחקה ראשו מחצה וחלפה רקתו. וה' שילם לה, שכן שמיכה מעיד עליה שלא נגע בה אותו רשע. וכן עתיד בע"ה להיות באחרית הימים, אז יבנה ה' בית ויעשה חג הסוכות, אחר שיעקב יבא שלם, אז ויבן לו בית, שהוא בית המקדש, ולמקנהו יעשה סוכות, שהם העמים. כארז"ל מצוה קלה יש לו וסוכה שמה, כדי לנסות בה רשעי ארץ, ואז כל מי (זכרי" ו"ד י"ח) שלא יעלה לחוג את חג הסוכות, אם הם מצד הגופים של הרשעים הנשארים בעפר יסודם. ותשובה היא על כי לא עליהם יהיה הגשם, שהוא על שמחיה בו את המתים, א"כ איך יעלו לחוג את חג הסוכות, וג"כ הסיבה שמשפחת מצרים לא תעלה ולא באה, בהיות כי לא עליהם יהיה הגשם, בהיותם בגוף קיים, ואם עדיין הם בגופם הנקרא מצרים, אלו דודאי לא תהיה נקמתם ע"י הטל והגשם היורד להחיותם, אבל ישארו לעין יבש בלי ניצוצות קדושה כלל, כי אפילו הניצוצות דקדושה שהיתה על מצילות הסוס, סמא"ל, סוס ורוכבו יחזור הכל לקדושה. והמסילות הם המצולות ים, ונקרא צלמות, שהם סמא"ל ונוקביה, צל רוכב על המות, נוקבא דיליה, והכל יחזור לקדושה, וז"ש קדש לה'. וכל מה שיש בקליפות החיצונים, הנקרא סירות ומזרקים,

הערב רב על פי ספר הקדוש ספר הליקוטים להאריז"ל טו

יהיו קדש. וזהו וכל סי"ר העולה בגימטריא רע, והיתה דבוקה בקדושה שהיא ירושלם ויהודה, יהיה הכל קדש, כי (ישעי' י"א ט) לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי, כי יתבטל צד הרע והקליפה, בסוד (ויקרא כ"ו ו) והשבתי חיה רעה מן הארץ, וכתיב (ישעי' כ') בלע המות לנצח, ואפילו כל צד הרע ישוב להיותו טוב ומוח בלי קליפה, כנז' בזוהר בפ' (תהלים נ"א כ') הטיבה ברצונך את ציון, תחלה מצד שיבא הפרי יוקדם לקליפה, ואח"כ תבנה חומת ירושלם, והבן. ואז יתבטל היצה"ר מן העולם, כי לא יהיה כנעני עוד בבית ה', שהיצה"ר נק' (הושע י"ב ח) כנען בידו מאזני מרמה, לעשוק הקדושה אהב. וא"ת איך יהיה פריה ורביה, מאחר שיתבטל היצה"ר, כההוא עובדא דבעו ביעתא לחולה ולא מצאו עד שחזרו להתפלל עליו שיחזור, אמר אפילו שיבואו הזובחים את יצרם וביטלוהו, אפילו שיפרו וירבו הכל יהיה מצד בחינת הטובה. וז"ש ולקחו מהם, מצד אלו הקליפות שחזרו לקדושה, ובישלו בהם באלו הסירות והמזרקים הנז', יוכלו לבשל בהם בלי תערובת רע ח"ו, כמו עד עתה, והסיבה היא, כי לא יהיה כנעני בבית ה' עוד, שהיא היצה"ר, ואין שטן אין פגע רע אכ"ר:

פרשת וישב

ספר הליקוטים – פרשת וישב

ה.

נפשות האומות הן הן המזיקין, וכן הרשעים – כל צד הערב רב בא מנפשות האומות – ס"מ אחד נקרא קס"ס ואחד נח"ש, ובתיקון יעקב לאדם לא יכלו לשלוט בו, – ענין בלק ובלעם ולבן

[פרק מ"ח] וזה היה סיבה שתכף נדבקו עמו, ויפתוהו בפיהם, ואדם נדבק בלילית, ומשם הוליד רוחין ומזיקין, והם הם האומות, שנפשות האומות הן הן המזיקין, וכן הרשעים. ומשם, ומזוהמת סמא"ל שהטיל בחוה, בא מקין כל צד הערב רב, מנפשות האומות. וכמנין סמ"ל מסמא"ל, שמש ק"ל שנה ברוחין ולילין. ואלו השנים נחש ורוכבו, ס"מ א' נק' קס"ס, וא' נח"ש. ובתיקון יעקב לאדם לא יכלו לשלוט בו, וז"ש בלעם (במדבר כ"ז כ"ג) כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל. והקסם הוא גדול מנחש, ולכן היה בלק גדול בקסם יותר מבלעם, שהוא בנחש מצד לבן אביו, הנקרא לבן מצד בהרת לבנה, והצרעת בנחש, בתברבורותיו מצורע, ולבן מאלו השני טיפות של קדושה שבאו בזוהמא היו רחל ולאה, ונמצאו בלבן מצד הנחש, ולכן בא יעקב מעין שופרי האדם, ותיקן, ולקחה והביאם לקדושה, וזמשי"ה (הושע י"ב י"ג) ויברח יעקב בשדה ארם ויעבוד באשה ובאשה שמר.

פרשת שמות

ספר הליקוטים – פרשת שמות

1.

כשיצאו ישראל ממצרים ויצא פרעה אחריהם, נתדבק בערב רב וחטאו – פרעה הדביק בהם הזוהמא – הקושי היה להם מצד פרעה – הערב רב היו קליפה של משה רבינו ע"ה, שהוא היתה כוונתו לתקנם בהיותם שהם הרע שלו, וכשעשו את העגל ולא נתקנו, ולא נכנסו לארץ גם כן, הוא מוכרח למות במדבר בחוץ לארץ כדי לתקנם, לקבץ מהם החלק שבו שהיה מעורב בהם – לכן נקראו ערב רב, פירוש, מהרב שהוא משה – על ידי גלגולים יתקנו עד ימות המשיח, ואז הוא יכנס עמהם לארץ

[פרק ב'] ויגדל הילד ותביאהו לבת פרעה ויהי לה לכן. דע, כי פרעה הם אותיות פ"ה ר"ע. ומשה נתגדל בביתו, ובת פרעה לקחה אותו, ולכן בסיבת שהיא קליפת משה לכן נתגדל עמהם, ולזה היה משה אומר כי כבוד פה וכו' כמה פעמים, ואיך אלך אל פרעה להוציא את בני ישראל. וזהו הסיבה שכשיצאו ישראל ממצרים ויצא פרעה אחריהם, נתדבק בערב רב וחטאו, וז"ש (שמות י"ג י"ז) ויהי בשלח פרעה את העם, מאותה יציאה שיצא פרעה לשלחם הדביק בהם הזוהמא. ולזה קראם משה (שם י"ג ג') עם קשה עורף, שהקושי היה להם מצד פרעה, לכן אמר מרע"ה (שם ל"ב ל"ב) זעתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך וכו' ואל אראה ברעתי, (במדבר י"א ט"ז) כי הערב רב היו קליפה שלו, שהוא היתה כוונתו לתקנם בהיותם שהם הרע שלו, וכשעשו את העגל ולא נתקנו, ולא נכנסו לארץ ג"כ, הוא מוכרח למות במדבר בח"ל כדי לתקנם, פי' לקבץ מהם החלק שבו שהיה מעורב בהם.

יה הערב רב על פי ספר הקדוש ספר הליקוטים להאריז"ל

ולכן נקראו ערב רב, פירוש, מהרב, שהוא משה. וע"י גלגולים יתקנו עד ימות המשיח, ואז הוא יבנם עמהם לארץ. ולכהן מדין שבע בנות.

ז.

משה ובלעם הם סוד הדעת, זה בקדושה וזה בקליפה – סוד דורו של משה נקרא דור דעה כי כולם מסוד הדעת, וכנגדם הערב רב שהיו מהדעת דקליפה – עדיין לא היו מתוקנים, ומשה היה רוצה להוציאם קודם הזמן ולתקנם תיכף, ובשביל אלו היה הגלות של מצרים בסוד הדעת העליון – לכן ערב רב בגימטריא דעת

ונחזור לענין. כי כבר ידעת מ"ש רז"ל ולא קם נביא עוד בישראל כמשה, בישראל לא קם וכו', כי משה ובלעם הם סוד הדעת, זה בקדושה וזה בקליפה, ותחלה נתערבו הכל טו"ר, בעבור חטא אדם הראשון והבל, ואח"כ נתקן ויצא משה בקדושה הטובה לבד, וזהו ותרוא אותו כי טוב הוא, ונפרד ממנו בלעם, השקול כמותו בדעת הקליפה, וזה סוד מ"ש (במדבר כ"ד י') ויודע דעת עליון. אמנם סוד דורו של משה נקרא דור דעה, כי כלם מסוד הדעת, וכנגדם הערב רב שהיו מהדעת דקליפה. פירוש, אותם הניצוצין דקרי, מה שהוציא אדם הראשון בק"ל שנה כמ"ש במ"א, ועדיין לא היו מתוקנים, ומשה היה רוצה להוציאם קודם הזמן ולתקנם תיכף, ובשביל אלו היה הגלות של מצרים בסוד הדעת העליון, בסוד כמ"ש"ל בסוד רד"ו שמה, כי ישראל וערב רב כולם מסוד הדעת, ולכן תמצא כי ערב רב בגימטריא דעת.

ח.

הנך שוכב עם אבותיך וקם, מלת וקם תוכל לחזור עם שלפניו ועם שלאחריו, והכל אמת, כי משה יקום הוא בעצמו אחר כך, שיתגלגל בימים ההם בדרא בתראה עם ערב רב עצמו,

הערב רב על פי ספר הקדוש ספר הליקוטים להאריז"ל יט

וזהו וקם העם שהם הערב רב – אשר בא שמ"ה אותיות
מש"ה, כי ממש משה יתגלגל בתוכם, כי כולם מסוד הדעת
גם עם זה תבין מש"ה בפ' (דברים ל"א ט"ו) וילך, הנך שוכב עם
אבותיך וקם וכו', והוא מהמקראות שאין להם הכרע, כי מלת וקם
תוכל לחזור עם שלפניו ועם שלאחריו, והכל אמת. והוא, כי משה יקום
הוא בעצמו אח"כ, פי' שיתגלגל בימים ההם בדרא בתראה, עם ערב רב
עצמו, וזהו וקם העם, שהם הע"ר, וזהו אשר בא שמ"ה אותיות מש"ה, כי
ממש משה יתגלגל בתוכם, כי כולם מסוד הדעת.

ט.

סוד הגלגול הזה של משה רבינו ע"ה הוא דבר נעלם, כי אין
לך דור ודור שמשה אינו בתוכו, להשלים הדור ההוא של
המדבר, כי גם דור המדבר הם יחזרו להתגלגל בדורינו זה
דרא בתראה – ובזה תבין כי רוב אנשי דורינו נשותיהם
מושלות עליהם ובפרט הבעלי תורה, והטעם הוא לפי שהיו
בזמן העגל שלא מיחו בערב רב ולפי שהנשים לא רצו לתת
נזמי זהב, ולכן הנשים שולטים בהם – נמצא כי בדורינו זה
הוא גלגול דור המדבר וגם הערב רב גם כן, ומשה בתוך כולם

ואמנם סוד הגלגול הזה הוא דבר נעלם, והענין הוא כי אין לך דור
ודור שמשה אינו בתוכו, להשלים הדור ההוא של המדבר, כי
גם דור המדבר הם יחזרו להתגלגל בדורינו זה דרא בתראה. ובזה תבין,
כי רוב אנשי דורינו נשותיהם מושלות עליהם, ובפרט הבעלי תורה,
והטעם הוא, לפי שהיו בזמן העגל שלא מיחו בערב רב, ולפי שהנשים
לא רצו לתת נזמי זהב, ולכן הנשים שולטים בהם. נמצא, כי בדורינו זה
הוא גלגול דור המדבר, וגם הערב רב ג"כ, ומשה בתוך כולם.

פרשת בשלח

ספר הליקוטים – פרשת בשלח

י.

**ולא נחם אלהים, חשש פן ינחם העם הערב רב, ובראותם
מלחמה ושבּו מצרימה**

וַיִּדְרִי בשלח פרעה את העם. דע כי ויהי הוא לשון צער היה, כששלח את העם ערב רב, כי בעבורם לא נחם אלהים לישראל וכו'. כי היה קרוב, והיו נכנסים מיד לארץ, אלא חשש פן ינחם העם הערב רב, ובראותם מלחמה ושבּו מצרימה, וכיון שראה מרע"ה כך שהם מוכרחים לילך דרך המדבר ים סוף, והיו צריכים לעבור הים, לקח עצמות יוסף עמו לבקוע ים סוף, כענין הים ראה וינם.

פרשת כי תשא

ספר הליקוטים – פרשת כי תשא

יא.

סוד העגל שעשו ישראל ושעשו ירבעם

וַיִּקַּח מידם ויצר אותו בחרט ויעשהו וכו'. סוד העגל שעשו ישראל ושעשו ירבעם, בזה תבין מ"ש בזוהר פ' משפטים דף צ"ח ע"א מאן איהו נחשא דפרח באוירא, שארי בחיבורא וסיים בפירודא, וסוד אשר הלך חשכים וכו'. והוא, כי כבר ידעת כי הקליפה אצל הקדושה כקוף בפני אדם. והנה סוד האצילות היה תחילה הנקבה מחוברת עם הזכר אב"א, ואח"כ נפרדה ונגסרה, ואח"כ חזרה להתחבר פב"פ. והנה גם

הערב רב על פי ספר הקדוש ספר הליקוטים להאריז"ל כא

הקליפה עשתה כן, אך כאשר ננסרה ונפרדה, אז בא יום השבת ונשארה בפירודא, ולא יכלו עוד להתחבר פב"פ, וז"ש שארי בחיבורא וסיים בפירודא.

ואמנם כבר ידעת, כי באדם יש בו שני נקודות, אות יסוד ברית קדש, ולמעלה ממנו נקודת הטיבור. והתחתון הוא למטה ביסוד, והעליון למעלה בבינה. ולכן הוא סתום, עלמא דאתכסייא. ואין התינוק יונק בהיותו במעי אמו, סוד עלמא סתימא, אלא דרך שם בעלמא דאתי. ואמנם באחור האדם אין נקודה כלל כנגד הטיבור, אך יש נקודה כנגד היסוד באחור האדם, כי אין אחיזה לחיצונים בבינה.

יב.

הערב רב רצו לעשות אחיזה לטומאה גם כנגד הטיבור

אמנם כל הדור ההוא היו מסוד הבינה, כנודע, ולכן לא נכנסו לארץ רק מתו במדבר. והנה רצו ערב רב לעשות אחיזה לטומאה גם כנגד הטיבור, בסוד הבינה, והנה שם מן הטיבור ההוא, התחלת המלכות באחור כנז' באדרא רבה, כמ"ש בטיבורא שארי ובטיבורא שלים, ואז עשו אותו העגל כלול זה בזה אב"א. וז"ש קום עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו בלשון רבים, והוא סוד שארי בחיבורא. והנה בהיות שניהם אב"א, נמצא כי מכל צד שיביטו בהם יש להם פנים, כי האחוריים הם מחוברים ואינם נראים, וזהו פי' אשר ילכו לפנינו, סוד הפנים כנז'. ולפי שראו איחור משה, כדכתיב וירא העם כי בשש משה, לכן עשו גם הם סוד אב"א. וכבר ידעת, מ"ש בווהר שיר השירים כי לא נתחבר ת"ת עם המלכות פב"פ, רק ע"י שלמה ע"ה.

יג.

לפי שערב רב היו סוד קין, לכן אמרו אלה אלהיך ישראל

והנה סוד אלהים רומז, כי משם אחיזת כל החיצונים, כמו שנק' בסוד הגאווה והליצנות, אמנם סודו הוא מצנפ"ך ה' גבורות, סוד מי, הם סוד ההבל, שהוא סוד (משלי ל' ד') מי אסף רוח בחפניו, כי הוא סוד החוטם האוסף כל הה' דינים למקומם, ואז מתבסמים, וכל הה' חוזרים בחוטם, בסוד א' לבר בבינה. וזה סוד (במדבר י"ט) וכבס האוסף את אפר הפרה, כי הוא הבינה האוספת בסוד החוטם הריח, ומה שהיו ה' דינין שהם סוד פרה, שביאורו ה' פ"ר, ר"ל שהם אותיות מנצפ"ך שעולים פ"ר, עתה היו אפ"ר, ר"ל, א' פ"ר. כי כולם נכללים בא', אשר שם החוטם, ושם נתבסמו בסוד אל"ה. והם סוד קין, א' זרוע, ל' היד, ה' הם ה' אצבעות. ולפי שערב רב היו סוד קין, לכן אמרו אלה אלהיך ישראל.

אמנם אמת הוא, שהם היו רוצים להמשיכו אליהם הבל, שהוא סוד הבל הפה והחוטם, וזה סוד (הושע י"ג) עגלים ישקון, כי סוד הנשיקה בפומא. ולכן תמצא ר"ת של "ידע" שור "קונהו" וחמור, ישקו". כי רצו לנשקו, בסוד הורדת דיני הפה וחוטם אליו, ואם היו עושים כן היה נאבד העולם, כי היו הדינים והקליפות מגיעים עד הבינה, ולא עלה בידם רק אל"ה לבר. אמנם עכ"ז, בכח שני גבורות פה וחוטם, הרמוזים במלת מ"י של אלהים, בו עשו העגל. וזה סוד יל"י, שעולה מ"י. ונרמז, בר"ת (ישעיה א' ג') "ישראל" לא "ידע. ומזה תבין, איך שם זה הוא סוד שני גבורות אלו, והבן. וכשבא ירבעם, רצה לנסור אותה ולעשות אותם שניה, ואז סיים בפירודא. והבן כל זה.

קום עשה לנו אלהים וכו'. הנה תחלה היה הולך לפני ישראל, ארונו של יוסף, וגם מרע"ה. ועתה ראו שבשש משה, אמרו כי זה משה האיש וכו', כי לולא הוא ארונו הולך לפנינו, אך עתה שלא מת, עשה לנו אלהים. באופן שלא יחסרו שניהם תמיד, שילכו לפנינו. והבן זה.

יד.

ענין אהרן הכהן

אהרן הוא גלגול הרן, והנה הוא גלגול אדם הראשון שעבד ע"ז, והרן כדי לתקן זה, בא בגלגול אהרן כנז"ל, אל"ף, וגם אז לא נתקן, כי היה אז צריך ליהרג, כשאמרו לו הערב רב לעשות העגל לעבודה זרה, כי התחילו למסור נפשו למיתה. והטעם שלא עשה כן, לפי שראה שחור זכות לפניו, וחזר גלגול אדה"ר, כי גם אדם הראשון בא בנחור אחי אברהם, ועתה בא הרן באהרן, ונחור בא בחור"ר כמוש"ל, ע"ש. והבן היטב.

פרשת בהעלותך

ספר הליקוטים – פרשת בהעלותך

יז.

העם הבוכים היו הערב רב – והיו מחלק הרע של משה – והיו מתקנאים בו, מצד שהוא לקח תאומתו שהיא ציפורה

[פרק י"א] ובעיני משה רע. הנה העם הבוכים היו הערב רב, והיו

מחלק הרע של משה, מאותה הבחינה של העין,

והיו מתקנאים בו, מצד שהוא לקח תאומתו שהיא ציפורה, כמו שכתבנו.

כן היו רוצים לעשות, ולכן ארז"ל, על עסקי משפחות, עכ"ל מהרח"ו זלה"ה.

יז.

משה רבינו ע"ה היה משורש הבל, והסימן מ'שה, ש'ת, ה'בל – בלעם היה גם כן מהבל, וב"ל של הבל היא ב"ל של

כד הערב רב על פי ספר הקדוש ספר הליקוטים להאריז"ל

בלעם – נמצא שמשוה רבינו ע"ה ובלעם הם משורש אחד – מאותה שעה והלאה כשהטיל הנחש זוהמא בחוה שהיא היתה אם כל חי, אז כל הנולדים וכל הבאים היו מורכבים מטוב ורע

[פרק י"א] פסוק ואם ככה את עשה לי הרגני נא הרג אם מצאתי חן בעיניך ואל אראה ברעתי. י"ל, מהו אומרו ברעתי, היל"ל ברעתם. אמנם הענין הוא, כי מרע"ה היה משורש הבל, וסימנך, משה, ש"ת, הבל. נמצא, כי ס' של משה, היא ס' של הבל. וג"כ בלעם היה מהבל, וב"ל של הבל, היא בל של בלעם. נמצא, שהם משורש אחד, מרע"ה ובלעם. וצריך שתדע, שכשהטיל הנחש זוהמא בחוה, שהיא היתה אם כל חי, מאותה שעה והלאה, כל הנולדים וכל הבאים היו מורכבים מטוב ורע א"כ, בהיות שמשוה ובלעם הרשע היו באים מהבל, צריך להיות שמרע"ה היה מצד הטוב של הבל, ובלעם הרשע היה מצד הרע.

יז.

כבר ידעת מה שכתב רשב"י ע"ה, שראשי אלפי ערב רב היו בניו של בלעם יוננ"ס ויומברו"ס – ומרע"ה היה משתדל עליהם לזכותם ולנקותם על כן קבלם והוציאם ממצרים, והיה חוזר ומתפלל עליהם ואומר למה הרעות לעם הזה למה יחרה אפך בעמך, והכל היה על ערב רב, שהיה משתדל ומתחבט עליהם, על היותם מחלקו, וכוונתו היתה להרחיק הרע מהבל ולעשות הכל טוב

וכבר ידעת מ"ש רשב"י ע"ה, שראשי אלפי ערב רב, היו בניו של בלעם יוננ"ס ויומברו"ס. ומרע"ה, על היות הוא ג"כ מצד הבל כאמור, ובלעם ג"כ, וערב רב ג"כ היו מצד הרע של הבל, וערב רב היו מחלקו של משה, לכן היה משתדל עליהם לזכותם ולנקותם, ועל כן קבלם והוציאם ממצרים. וזהו שאמר לו הקב"ה, (שמות ל"ב ז) לך רד כי שחת עמך

הערב רב על פי ספר הקדוש ספר הליקוטים להאריז"ל כה

אשר הוצאת וכו', והיה מרע"ה חוזר ומתפלל עליהם, ואומר, למה הרעות לעם הזה למה יחרה אפך בעמך, והכל היה על ערב רב, שהיה משתדל ומתחבט עליהם, על היותם מחלקו, וכוונתו היתה, להרחיק הרע מהבל, ולעשות הכל טוב.

יח.

כשראה משה רבינו ע"ה האספסוף אשר בקרבו התאוו תאוה אמר להשי"ת הרגני נא הרוג, אם ישראל חוטאים ולא תשא חטאתם, יותר טוב שתהרגני, מפני שיתגבר הערב רב, ובהתגברותו נמצא שגובר צד הרע של הבל על הטוב, וצד הטוב ידחה ממנו – בלע המות לנצח, ר"ת הבל, כשיבלע המות שהוא צד הרע של הבל, ומחה אז אלהים דמעה מעל כל פנים, כביכול מהפנים העליונים

אמנם, כשראה האספסוף אשר בקרבו התאוו תאוה, אמר מרע"ה להשי"ת, הרגני נא הרוג, אם ישראל חוטאים ולא תשא חטאתם, יותר טוב שתהרגני. מפני שיתגבר הערב רב, ובהתגברותו נמצא שגובר צד הרע של הבל על הטוב, וצד הטוב ידחה ממנו. וז"ש ואם ככה את עושה לי, לי דייקא, פירוש, שיתגבר עלי צד הרע של הבל. וזהו ג"כ אומרו ברעתי. ולזה תמצא בפסוק (ישעיה כ"ה ח) בלע המות לנצח, ר"ת הבל. פירוש, כשיבלע המות שהוא צד הרע של הבל. וזהו ג"כ אומרו אז, ומחה אז אלהים דמעה מעל כל פנים. כביכול מהפנים העליונים, שהם חו"ב.

פרשת חוקת

ספר הליקוטים – פרשת חקת

יט.

ישראל היו רוצים התורה פב"פ בלי שום קליפה אלא המים הזכים, ומשה רבינו ע"ה ראה שעדיין הערב רב היו מגבירין קליפתן של ישראל, לכך ויך את הסלע במטה, והקב"ה לא צוה אותו כי אם ודברתם אל הסלע לעיניהם, בדיבור לבד

[פרק י"ט] עוד וירם משה את ידו ויך את הסלע. דע, כי ישראל היו רוצים התורה פב"פ בלי שום קליפה, אלא המים הזכים. ומרע"ה ראה, שעדיין הערב רב היו מגבירין קליפתן של ישראל, ולכך ויך את הסלע במטה, לשבור אותה בחינה, מגוף ומלבוש התורה, כמו שאנחנו מכים איש את רעהו בפלפול, להכות ולשבר הקליפה. והקב"ה לא צוה אותו, כי אם ודברתם אל הסלע לעיניהם, בדיבור לבד, כמו ששונים למעלה פב"פ בדיבור. וזהו ונתן מימיו, בדיבור, כלומר, האמיתים, ושיקה את המטה בלבד בידו, שזהו רמז שישאר בידו מעט מגוף התורה, שבלעדה אי אפשר.

כ.

שמעו נא המורים המן הסלע הזה וכו', מאחר שאתם מורים וגסים וגשמיים, אפשר להוציא לכם מים בדיבור בלבד – ויצאו מים רבים ותשת העדה ובעירם, מהעיקר ומהסולת של התורה תשקה את העדה שהם הגדולים, ומהסובין השקה את העם שדומים לבעירים

ויקהילו את העם, ואמר שמעו נא המורים, המן הסלע הזה וכו'. מאחר שאתם מורים וגסים וגשמיים, אפשר להוציא לכם

הערב רב על פי ספר הקדוש ספר הליקוטים להאריז"ל כז

מים בדיבור בלבה, זה אי אפשר, שאתם מורים, ואז ויך את הסלע במטהו פעמים, כנגד תלמוד בבלי ותלמוד ירושלמי. ויצאו מים רבים ותשת העדה ובעירם, ר"ל, מהעיקר ומהסולת של התורה, תשקה את העדה שהם הגדולים, ומהסובין, השקה את העם שדומים לבעירים.

פרשת דברים

ספר הליקוטים – פרשת דברים

כא.

מצות לא תחיה כל נשמה

[פרק א'] יש לדעת למה בו' עממין, צוה הקב"ה לא תחיה כל נשמה, ובשעיר ומואב ועמון צוה שלא להלחם בם. והענין הוא, כי ז' עממין, הם ז' קליפות של כלים הנשברים, ואז כבר יצאו מהם כל הקדושה. אבל של ג"ר עדיין היה בהם קדושה, והם קני קניזי קדמוני. והוא מה שנתברר מג"ר.

כב.

ה"זמזומים" הם מבירור חכמה, לשון מחשבה, ומאלו היו ערב רב, וכל מי שיש הרהור ומחשבות רעות הוא מהם – "סיחון" לשון סיחין ועגלים, והוא קליפת חמור, והוא סוד ערלה שעל הברית – "עוג" הוא סוד עור הפריעה המעכב הברית, וזהו עג עוגה, והיא קליפה קשה

גם מהם לא נחיה כל נשמה. והם שעיר עמון ומואב. שעיר רמו לראשונה, כד"א משעיר מלכם. מואב, לשון אב בחכמה. עמון, נועם בינה. ושעיר, הוא אדום. וז' מלכים שמלכו שם, אינם ממנו, רק מלכו

כה הערב רב על פי ספר הקדוש ספר הליקוטים להאריז"ל

בארץ. לכן כתיב בכל א' מהם שם ארצו, שלא היו מאדום. והזמזומים, הם מבירור חכמה, לשון מחשבה, כמש"ה (דברים י"ט) אשר זמם וכו'. ומאלו היו ערב רב, וכל מי שיש הרהור ומחשבות רעות, הוא מהם. סיחון, לשון סיחין ועגלים. והוא קליפת חמור, והוא סוד ערלה שעל הברית. ועוג, הוא סוד עור הפריעה המעכב הברית. וזהו עג עונה, והיא קליפה קשה, הגם כי היא דקה יותר קרובה לקדושה. ואלו הם סוד שני מלכי האמורי הוא היסוד, כמ"ש רז"ל ב' וג' גרגרים בראש אמיר.

פרשת ואתחנן

ספר הליקוטים – פרשת ואתחנן

כג.

הערב רב היו מקליפת משה, ויצאו בלא זמן ולא נתקנו, ולכן חטאו, ומת משה כדי לעלות למעלה לקבל משם שפע, ולכך אין דור שאין בו משה

ויתעבר ה' בי למענכם. הנה הערב רב היו מקליפת משה, ויצאו בלא זמן ולא נתקנו, ולכן חטאו. ומת משה, כדי לעלות למעלה לקבל משם שפע, ולכך אין דור שאין בו משה, ובעלותו מזווג או"א, ומתעבר בבינה י"ב חדש, וזהו "ויתעבר י"י" בי" למענכם, פירוש י"ב. ור"ת שלהם יובל, שהיא בינה הנקראת יובל. וכשנולד בפ"א, לא הוצרך רק בז' חדשים, כי לא היה צריך כ"כ בירור. והבן זה, כי בבינה יש י"ב מזלות, רמוז בבינה י"ב, נשאר נ' וה', ה' ראשונה ה"ג.

הערב רב על פי ספר הקדוש ספר הליקוטים להאריז"ל כט

כד.

בכל דור בא משה בסוד עיבור, לפי שהקב"ה לא היה רוצה לקבל ערב רב, ובזה לא היה מיתה ולא גלות, והוא קבלם, בחשבו כי טוב הוא להכניסם בקדושה, ובפרט שהיו נוגעים לו קצת, כמו שכתוב העם אשר אנכי בקרב, וכתוב כל העם אשר ברגליך, ולזה רצה לתקנם, ואדרבה קלקלו לישראל

ויתעבר ה' בי למענכם. דע, כי בכל דור בא משה בסוד עיבור, לפי שהקב"ה לא היה רוצה לקבל ערב רב, ובזה לא היה מיתה ולא גלות, כמ"ש רז"ל חרות על הלוחות, חירות וכו'. והוא קבלם, בחשבו כי טוב הוא להכניסם בקדושה, ובפרט שהיו נוגעים לו קצת, כמ"ש העם אשר אנכי בקרב, וכתוב כל העם אשר ברגליך, ולזה רצה לתקנם, ואדרבה קלקלו לישראל.

כה.

לך רד כי שיחת עמך וכו', נשחת לא נאמר אלא שיחת, פירוש שיחת לישראל, ועתה רוב הדור מהם – משה הוצרך לבוא בעיבור, אחד לנ' שנה, לפי שהוא שורש ישראל, לתקנם שלא יטעום ערב רב – קודם שחטאו ישראל היה משה בתכלית השלימות, והיה משיג שער הנ' של חמשים שערי בינה הגדול מכולם, וכשחטאו ישראל נעלם ממנו

וזוה סוד מ"ש לך רד כי שיחת עמך וכו', נשחת לא נאמר אלא שיחת, פי' שיחת לישראל, ועתה רוב הדור מהם. ולזה הוצרך לבוא משה בעיבור א' לנ' שנה, לפי שהוא שורש ישראל, לתקנם שלא יטעום ערב רב. וקודם שחטאו ישראל, היה משה בתכלית השלמות, והיה משיג שער הנ' של חמשים שערי בינה הגדול מכולם, וכשחטאו ישראל נעלם ממנו.

כו.

נ' שערי בינה נבראו בעולם וניתנו למשה חסר א', מעיקרא כולם נתנו לו, וא' חסרו לו אחר כך

וזש"ה לך רד, כי שחת וכו', ר"ל רד ממנין לך, וז"ש רז"ל נ' שערי בינה נבראו בעולם, וניתנו למשה חסר א', פירוש, מעיקרא כלם נתנו לו, וא' חסרו לו אח"כ. וז"ש ותחסרהו מעט וכו', פירוש, מעיקרו שלם היה, אלא שאח"כ חסרוהו היותר מעט מאלהים, שהוא אות א'. או פירוש, שחסרו הרבה, ולא נשאר לו אלא מ"ט, כמ"ש רז"ל אל תקרי מעט אלא מ"ט, והמ"ט הן מעט מזעיר, בערך שער הן הגדול מכולם. ולהיות שכוונת מרע"ה היה לטובה, לא מנע השי"ת ממנו הטוב, ובעת אסיפת רוחו, ויעל משה מערבות מואב אל הר נבו, נ' בו, ונכנס הן בשמו, ונעשה נשמה, וידוע כי נשמה הוא בינה.

כז.

כמה תפלות התפלל משה שלא יבוא בעיבור כל דור, ולא נענה – ויתעבר ה' בי למענכם, שאני בא בעיבור כל דור למענכם, כי אתם גורמים לי, והיה מדבר עם ערב רב או מדבר עם ישראל, ופירוש למענכם, לתקן אתכם, ולא שמע אלי, שלא נתקבלה תפלתי

והנה כמה תפלות התפלל משה שלא יבוא בעיבור כל דור, ולא נענה. וז"ש ויתעבר ה' בי למענכם, שאני בא בעיבור כל דור למענכם, כי אתם גורמים לי. והיה מדבר עם ערב רב או מדבר עם ישראל, ופירוש למענכם, לתקן אתכם. ומלת ב"י, רמז ל"ב חדשי עיבור, כענין רבה תוספאה. ולא שמע אלי, שלא נתקבלה תפלתי.

פרשת עקב

ספר הליקוטים – פרשת עקב

כח.

כוונת הבורא יתברך בתת המן לישראל היתה כדי לנסותם הילכו בתורתו אם לא, וגם כן לראות מי הוא הראוי לדעת סודות התורה ויהיה בעל נשמה, זה יוכל לקבל רוחנית התורה, שהיה מוצא פי ה', מצד המן שהיה נבלע באיברים שלו, ומאכלו מצד קנה חכמה – אבל מי שיהיה בעל חומר, גם כמו האספסוף אשר בקרבו שהתאוו תאוה, דברים חומריים כמו הבצלים והשומים ואבטיחים מצד הושט שהוא חומרי מצד העולם הזה, ונעשה להם לשטן – כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם, שהוא צד החומר והגשמות שיש בו, כי זה הוא לבעלי חומר בלי צורה כמו הערב רב, ולכן הם גם כן לא יזכו לרוחניות התורה וסודותיה

[פרק ח'] **אמנם** הענין הוא, כי לא היתה כוונת הבורא ית' בתת המן לישראל, כדי שתהיה אכילתם ע"ד טבע, כי אם עשה זה הקב"ה כדי לנסותם הילכו בתורתו אם לא, וג"כ לראות מי הוא הראוי לדעת סודות התורה ויהיה בעל נשמה, זה יוכל לקבל רוחנית התורה, שהיה מוצא פי ה', מצד המן שהיה נבלע באיברים שלו, ומאכלו מצד קנה חכמה. אבל מי שיהיה בעל חומר, גם כמו האספסוף אשר בקרבו שהתאוו תאוה, דברים חומריים, כמו הבצלים והשומים ואבטיחים, מצד הושט שהוא חומרי מצד העה"ז, ונעשה להם לשטן, והם מצד שטו העם, ולקטו ומחננו ובישלו מהם מיני פשטים הרבה, ובוזה די להם. וכן יהיה אכילתם מצד החומר וכו', כי בכונת המכוון אמר הכתוב, אפילו שויענך וירעיבך, רצה אח"כ לתת לכם את המן שלא בדרך טבע למלאת רעבון, כי עשה זה, למען הודיעך כי נתנת המן הוא מאכל גשמי, כי למען תדעו כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם, שהוא צד

לב הערב רב על פי ספר הקדוש ספר הליקוטים להאריז"ל

החומר והגשמות שיש בו, כי זה הוא לבעלי חומר בלי צורה, כמו הערב רב, ולכן הם גם כן לא יזכו לרוחניות התורה וסודותיה. אבל מי שהוא בעל נפש ונשמה מצד ישראל, בודאי אכילת המן להם אינו מזין צד החומר, כי אם צד הרוחנית שיש בה, שהוא מוצא פי ה', וזהו המחיה ומזין אותם. עם היות שעינה בדרך כחם והרעיבם, עכ"ז המן היה מזין אותם, ובזה ג"כ היו זוכין לקבל התורה וסודותיה מפי מרע"ה.

כט.

וערב רב לא ידעו מה הוא, ושטו העם ולקטו, וישראל היה יורד להם פתח אהליהם – לכן זכו ישראל לתורה וסודותיה, ולא ערב רב, כי טחנו בריחים ובישלו בפרור, ולא סוד הרוחניות שיש בה, וישראל אוכלים אותו כמו שהוא, וטועמים בו כל מה שירצו, שהם הסודות, חוץ מהדברים הגסים בעלי החומר, שהם הבצלים והשומים וכו', כי רמז זה לדברים חומריים, ואין חלק ישראל בזה

וערב רב לא ידעו מה הוא, ושטו העם ולקטו, וישראל היה יורד להם פתח אהליהם. ולכן זכו ישראל לתורה וסודותיה, ולא ערב רב, כי טחנו בריחים ובישלו בפרור, ולא סוד הרוחניות שיש בה, וישראל אוכלים אותו כמו שהוא, וטועמים בו כל מה שירצו, שהם הסודות. חוץ מהדברים הגסים בעלי החומר, שהם הבצלים והשומים וכו', כי רמז זה לדברים חומריים, ואין חלק ישראל בזה וכו'. ואפילו הלוחות הראשונות, אם היינו זוכין בהם, היו חצובות ממקום עליון, ממקום המלא דבולחא, וברדתם למטה נגלם, ולא זכינו בהם בעונות, ואין להאריך יותר בזה.

ס.

בחטא אדם שעירב טוב ברע, נתערבו ישראל בערב רב, ונתקלקל הכל, שהם הנבראים דומם וצומח וחי בלתי מדבר

הערב רב על פי ספר הקדוש ספר הליקוטים להאריז"ל לג

ואדם, וכולם צריכין תיקון, כדי לברור אוכל מתוך פיסולת –
ואפילו ישראל, על ידי גלגולים שמתגלגלים בעונות בדומם
וצומח וב"ח

ובל זה הדרוש רמוז בפסוק (ירמיה ב') קדש ישראל לה', כי אצילותם
ממקום קדש הנקרא ראשית, ואח"כ באו למקום תבואת"ה, ובחטא
אדם שעירב טוב ברע, נתערבו ישראל בערב רב, ונתקלקל הכל, שהם
הנבראים דומם וצומח וחי בלתי מדבר ואדם, וכולם צריכין תיקון, כדי
לברור אוכל מתוך פיסולת. ואפילו ישראל, ע"י גלגולים שמתגלגלים
בעונות בדומם וצומח וב"ח, וג"כ יש מי שנתקן בסוד הקרבן בזמן ב"ה
קיים, אבל עכשיו בעונותינו, נתקן ע"י אכילת הצומח וחי ודומם, ע"י
ברכת הנהנין ודברי תורה, בשולחן הנקרא ג"כ מזבח, יתקנו ויבררו.
כמו שכתבנו בהפטרת אסוף אסיפם.

סא.

יש שעה שהאדם אוכל אחד מאלו מינים, או חי או צומח, או
דומם, כגון גוש עפר קטן הנאכל על ידי פרי או זולתו, ויוכל
להיות שם מגולגל, או אביו או שארו הקרוב אליו, ובברכה
של ברכת הנהנין בכוונה שאוכל זה הפרי, יעלהו למדריגת
חי מדבר, ויוכל להשיבו אל אביו שבשמים, ואם לאו, ח"ו
יעכבהו בלי גאולה, כשלא יברך ברכת הנהנין

בי יש שעה שהאדם אוכל א' מאלו מינים, או חי או צומח, או דומם,
כגון גוש עפר קטן הנאכל ע"י פרי או זולתו, ויוכל להיות שם
מגולגל, או אביו או שארו הקרוב אליו, ובברכה של ברכת הנהנין בכוונה
שאוכל זה הפרי, יעלהו למדריגת חי מדבר, וזה סוד (ויקרא כ"ה) או דודו
או בן דודו יגאלנו או השיגה ידו ונגאל, ויוכל להשיבו אל אביו שבשמים.
ואם לאו, ח"ו יעכבהו בלי גאולה, כשלא יברך ברכת הנהנין.

פרשת תצא

ספר הליקוטים – פרשת תצא

כ.ב.

ענין הגליות, הוצרכו לברר ניצוצות הקדושה שנתערבו בחטאו של אדם הראשון בתוך הקליפות, שעירב טוב ברע כנודע – עת אשר שלט האדם באדם לרע לו, האדם, הוא אדם הבליעל באדם דקדושה, לרע לו, לרעתו של אדם בליעל, כי במה שהוא מצר לישראל נעשה ראש עליהם, ומוציאים ממנו ישראל כל ניצוצות הקדושה אשר בקרבו לא נשאר דבר

[פרק כ"א] אמנם, הארבעה גליות, היו כנגד ד' אותיות הוי"ה, וגלות מצרים היה כנגד קוצה של יו"ד, שהוא שקול ככולם, ויותר מהמה. ולכן הוזכר כמה פעמים, ולכן לא הוזכר בכללם, כי היא בחינה גדולה מכולם. והנה הגליות, הוצרכו לברר ניצוצות הקדושה, שנתערבו בחטאו של אדם הראשון בתוך הקליפות, שעירב טוב ברע כנודע. וזש"ה (קהלת ח' ט') עת אשר שלט האדם באדם לרע לו, האדם, הוא אדם הבליעל באדם דקדושה, לרע לו, לרעתו של אדם בליעל, כי במה שהוא מצר לישראל נעשה ראש עליהם, ומוציאים ממנו ישראל כל ניצוצות הקדושה אשר בקרבו, לא נשאר דבר. ובכל מקום שכינה עמהם, לברר כל חלקיה. ולכן צוה שלא יוסיפו לראותה, ולא עשה כן בשאר גליות, שעדיין לא בררו כל מה שהיה בקרבה לגמרי. ולכן אמר והשיבך ה' מצרים, כי להיות מצרים כנגד הטוב שבקוץ הוי"ה, ועדיין נשאר בירור בכל שאר הגליות, שהם כנגד כל הגוף בערך אל השאר, ישובו למצרים. אבל בערך מצרים עצמו, אמר אין קונה, כי כשניצוץ הקדושה ומעורב עדיין בקרבם, הם מתאווים להשתעבד

הערב רב על פי ספר הקדוש ספר הליקוטים להאריז"ל לה

בישראל, אבל מצרים, כיוון שנתברר לגמרי, לא נשאר להם שום תאנה להשתעבד בהם, ולכן לא רצו לקנותם.

פרשת וילך

ספר הליקוטים – פרשת וילך

לג.

ויאמר ה' אל משה הנך שוכב עם אבותיך וקם, קאי לשניהם, למשה ולעם שיקומו – ירמוז על גלגול משה רבינו ע"ה, אשר הוא בא שמ"ה בקרבו, של ערב רב, וחרה אפי בו והסתרתני פני מהם חוזר לעם, לכן לפעמים רבות, והיה לאכול ומצאוהו צרות רבות ורעות – אכן חליינו הוא נשא וה' הפגיע בו עון כולנו, ואנכי הסתר אסתיר וכו' על כל הרעה אשר עשה, על מה שקבל הערב רב, שנאמר כי שיחת עמך

פסוק ויאמר ה' אל משה הנך שוכב עם אבותיך וקם. זה אחד מה' פסוקים שאין להם הכרע, רקאי לשניהם, למשה ולעם שיקומו. ועוד ירמוז על גלגול משה רבינו ע"ה. וכן נרמז במ"ש אשר הוא בא שמ"ה בקרבו, של ערב רב, וחרה אפי בו והסתרתני פני מהם חוזר לעם, לכן לפעמים רבות, והיה לאכול ומצאוהו צרות רבות ורעות, ירמוז במש"ה (ישעיה נ"ג) אכן חליינו הוא נשא וה' הפגיע בו עון כולנו. ואנכי הסתר אסתיר וכו', על כל הרעה אשר עשה, על מה שקבל הערב רב, שנאמר כי שיחת עמך, וכן אמר על כי אין אלהי בקרבי, כי אינו מסוד עיבור, רק מסוד גלגול, לפי שהגלגול הוא משרשו. אמנם העיבור מזולתו בצדיקים, בהיות שהרבה קדושה מוכנת בו, ויודע גלגולו, יקח הממר' הלז וידבק במחשבתו נפש בנפש רוח ברוח נשמה בנשמה עכ"מ.

ספר מלכים א'

ספר הליקוטים – ספר מלכים א'

לד.

בכל דור ודור לא חסר לנו ואל יחסר לנו ניצוץ אחד של משה רבינו ע"ה, כי בזכותו כל הדור מתקיים, ובזכותו נרפה לנו וחוליינו הוא נושא תמיד, ובא בכל דור ודור באורך זה הגלות, עד שיתברר מן הערב רב ויכלה כל הסיג, ואז ציון במשפט וכו'.

ובכל דור ודור לא חסר לנו ואל יחסר לנו ניצוץ א' של מרע"ה. דכתיב וזרח השמש ובא השמש, ואל מקומו בדורו שואף וזרח הוא שם, כמ"ש הרב זל"ה, כי בזכותו כל הדור מתקיים, ובזכותו נרפה לנו וחוליינו הוא נושא תמיד, ובא בכל דור ודור באורך זה הגלות, עד שיתברר מן הערב רב ויכלה כל הסיג. וזמ"ש"ה ואצרוף כבור סיגך ואסירה כל בדליך, ואז ציון במשפט וכו'.

פרק ד' ובהקדמה זאת יובנו קצת מאלו הכתובים. וזהו ויהי היום, שהוא יום אדיר, יום ר"ה, יום הרת עולם. וביום ההוא הורצה לפני הקב"ה, שבתוך הבאים לזה העולם, רצה שיעבור אלישע איש האלהים קדוש, כי כן עולה אלישע ע"ה, ואמר לו שיעבור אל שונם אל אוצר הנשמות, ושם יכלל בו נשמת איזה צדיק גמור, כדי לבא לעה"ז בדור ההוא כפעם בפעם. ושם באותו האוצר מצא אשה גדולה, כלומר נשמה גדולה של חסיד אחד וצדיק גמור, ואז בראותם אותו ניצוץ, אז החזיקה בו ונשקה לו. וזהו ותחזק בו לאכול לחם, כי רצתה להתחבר בו, ותתגלגל עמו לבא לזה העולם לאכול בו לחם, ועכשיו אומר הכתוב, אל תתמה על זה, כי בכל דור ודור צריך שתשתנה שם בבני אדם לאכול לחם.

ל.ה.

אומרת השכינה להקב"ה, בהיות שבכל דור ודור יחוייב משה רבינו ע"ה שילך, ואחר כך לבוא בגלגולים עד סוף ביאת הגואל, אם כן יחוייב לנו לעשות לו הכנת גוף נאה – בכל אלו ההכנות יעבור אל מקום בני דורו ויאיר להם ויהנה גם כן הוא מאלו ההכנות – אמור לזאת הנשמה, אשר הלכה וסבלה עליה יסורים קשים וצער המיתה בעון ישראל, וכל זה בשבילי ובשבילך שאתה גרמת הערב רב, וגם כן אני גזרתי עליך להיותך הולך ושב בגלגולים, אם כן היא סבלה כל זה הצער הגדול – למועד הזה כעת חיה את חובקת בן מושיע לישראל

וזוה, סוד ויהי מדוי עברו יסור שמ"ה, הם אותיות משה. לאכול לחם, כי זהו הכרח גמור, כי אזלת לקרתא הלך בנימוסה, ועתה אומר הכתוב כי אומרת השכינה להקב"ה, בהיות שבכל דור ודור יחוייב שילך, ואח"כ לבא בגלגולים עד סוף ביאת הגואל, א"כ יחוייב לנו לעשות לו הכנת גוף נאה. וז"ש נעשה נא עליית קיר קטנה, בנין גוף מתורה, כי נקרא עיר קטנה ובהיותו שם, אל יחסר לו מאומה, כמו מטה ושלחן וכסא ומנורה, ואל יצטרך מן הבריות, כמו השמש שמשפיע אור לזולתו, והיא אינו חסר כלום. ומטה, רמז לבת זוגו שימצאנה. שלחן, כנזכר, שאל יחסר לו די מחסורו. כסא, הכנת רוח טובה, שיעשו כסא לנשמה, ויהיה צדיק גמור. ואז שמן לא יחסר על ראשו, נשמה לנשמה הנקראת מנורה, ובכל אלו ההכנות יעבור אל מקום בני דורו, ויאיר להם, ויהנה ג"כ הוא מאלו ההכנות. ולכן תמצא בס"ת של מט"ה ושלחן" וכלה"ה ומנור"ה, הנא"ה. ר"ל, כי זאת היא הנאתו בזה העולם. וזה סוד מ"ש רז"ל הרוצה להנות יהנה כאלישע. ואמר עוד הפסוק ויהי היום ויבא שמ"ה, הוא מש"ה, כנזכר. ויסר אל העלייה, שהיא הגוף הנבנה עליו, ובא להגין על הדור ההוא הרע, כי לא זכו לשוב בתשובה על ידו, הלך לו פעם אחרת אל מנוחתם. וזהו שכתוב וישכב שמ"ה, משה, כנזכר. ועתה אומר

לה הערב רב על פי ספר הקדוש ספר הליקוטים להאריז"ל

הכתוב, כי בהיות ששבה זאת הנשמה אל מקום מנוחתה, ושבה אל בית אביה בנעוריה, ורצה השי"ת שמלחם אביה תאכל וליתן לה שכרה, ויאמר אל גחזי נערו, שרומז אל מטטרון, הממונה על הנשמות. ואומר לו, קרא לשונמית הזאת אותיות נשמה, והיא האשה הגדולה הנז"ל, ואז ויקרא לה ותעמוד לפניו, במקום הנאמר חי ה' אשר עמדתי לפניו, במקום אשר עין לא ראתה אלהים זולתך. ועתה אמר ויאמר לו ולא אמר לגחזי נערו, כי עתה אמר למרע"ה העומד שם הרמז בו של ל"ו, אמור לזאת הנשמה, אשר הלכה וסבלה עליה יסורים קשים וצער המיתה בעון ישראל, וכל זה בשבילי ובשבילך שאתה גרמת הערב רב, וג"כ אני גזרתי עליך להיותך הולך ושב בגלגולים, א"כ היא סבלה כל זה הצער הגדול. וז"ש הנה חרדת אלינו את כל החרדה הזאת, וכל אלו היסורים, לכן שאלי שכרך, ומה לעשות לך, אם מקומך מקום הי"ש, ושכרך י"ש עולמות, נדבר עליך אל המלך. ואם מקומך פחות מהיש, נדבר אל שר הצבא, ומ"מ אל תאבדי את שכרך. ואז היא אומרת כי בתוך עמה היא יושבת, ואינה רוצה להתפרסם עוד ללכת בגלגולים, בהיותה יושבת בין הצדיקים בג"ע, לחזות בנועם ה'. אז בא אחד מן השרים העומדים שם, מיכאל שר ישראל, ואומר אבל בן אין לה, הבן יקיר לי אפרים ילד שעשועים, כי בן פורת יוסף ולא זכה עדין לגאול, וכבר הגיע הזמן ואישה זקן, בסוד נער הייתי גם זקנתי, א"כ ראוי הוא שיותן לה הבן, ובזה יתוקן הטורח של הגלגולים, ובזה לא תשוב היונה לבא שם עוד. אז אומר לו קרא לה, ויקרא לה, ואומר לה למועד הזה כעת חיה את חובקת בן, מושיע לישראל.

ספר ישעיה

ספר הליקוטים – ספר ישעיה

לז.

אלה אלהיך ישראל, כל בחינות אלה הם בישראל, והערב רב רצו לפגום בו, ולהפרידו מ"י מאלה

[פרק ס'] מי אלה כעב תעופינה. בפסוק זה נרמז סוד אמון יהא שמיה רבא. ר"ל, ששם י"ה נעשה מ"י, כזה, י"פ ה' נעשה נ'. ובחי' הו' של השם, הוא אל"ה, כי ו"פ ו' עולה גימטריא אל"ה. וז"ש אלה אלהיך ישראל, כי כל בחינות אלה, הם בישראל שהוא הז"א, והערב רב רצו לפגום בו, ולהפרידו מ"י מאלה, שהוא הבחינה הנזכר. וכשיוצא ממנו זה הי"ה, נשאר אל"ם. וזה נקרא שם י"ה שמו הגדול, הוא בחינת נ' שערי בינה. וזה סוד סולו לרוכב בערבות בי"ה שמו, כי ערבות הם נ"ה, ובינה עד הוד אתפשטת, הם החמשים שערי בינה הנזכרים. וזה סוד לרוכב בערבות, מי הוא, בי"ה שמו.

ספר תהלים

ספר הליקוטים – ספר תהלים

לז.

עיקר חטא אדם הראשון היה שרצה להקריב אליו כל תערובת חמץ ערב רב ושבעים אומות – דוגמת זה היה גם כן חטא משה רבינו ע"ה בהקריבו ערב רב, והם השחיתו התעיבו עול בעשותם העגל – ועדיין אנו בגלות הארוך הזה,

**כי לא יבא גואל ויגאלנו עד שנטהר ונתברר מהם – וגם בזה
היה חטא שלמה המלך ע"ה, ברצותו להקריב גרים**

גער חית קנה עדת אבירים. ארז"ל. גער בחיה זו, שכל מעשיה נכתבים בקנה. וזה הפסוק יובן, במ"ש רז"ל כי בשעה שנשא שלמה את בת פרעה ירד גבריא"ל ונעץ קנה בים ועלה עליה שרטון ועליו נבנה כרך גדול של רומי. זה המאמר ע"ד הפשט כולו מקשה, כי למה היה זה ע"י גבריא"ל מלאך קדוש, ולמה נעץ קנה ולא ד"א ממני העצים, ומחו השירטון, והיך נבנית רומי עליו תוך הים על השירטון שהעלה הקנה. אמנם דע, כי ע"י חטא אד"הר תבין זה הענין. והוא, כי עיקר חטא אדם הראשון היה, שרצה להקריב אליו כל תערובת חמץ ערב רב ושבעים אומות, ודוגמת זה היה ג"כ חטא מרע"ה בהקריבו ערב רב, והם השחיתו התעיבו עול בעשותם העגל. ועדיין אנו בגלות הארוך הזה, כי לא יבא גואל ויגאלנו עד שנטהר ונתברר מהם. וגם בזה היה חטא שלמה המלך ע"ה, ברצותו להקריב גרים, ואז תבאנה שתיים נשים זונות, ולא מקדמת דנא בימי יהושע בשלוח שנים אנשים המרוגלים חרש לאמר, ונמתקו להיות זכרים, והנקבות דינם יותר קשה לבא לידי מיתוק, ובאו בימי שלמה. ובהיות שנשא את בת פרעה, ונתבטל התמיד של שחר עד ד' שעות, ובאת אמו ויסרה אותו, אז בזה החטא ירד גבריא"ל ונעץ זה הקנה בים וכו'.

פ.ח.

**כל כוונתו של עמלק לעשות לישראל זרים ונכרים,
ולהרחיקם מאביהם שבשמים**

וסוד זה הקנה, יובן בזה הפסוק גער חית קנה. כי ידוע שיש שני בחינות, סטרא דמסאבא הנקרא חמץ, וסטרא דקדושה הנקרא מצה. וכשיחתוך רגל זו החי"ת, תשאר ה'. וכשיחתך רגל זה הק' של קנ"ה, ישאר הגה, בסוד ראשון לציון הנה הנם. וזהו גער חי"ת וק' דקנ"ה,

הערב רב על פי ספר הקדוש ספר הליקוטים להאריז"ל מא

וחתכם ועשה אותם הה"ן, ויעשו מחמץ מצה, ומקנה הנ"ה, כנוכר. בהיות כי הם מסטרא אחרא, והם ראש לע' אומות שהם בעגולה, והוא עליהם. וז"ש בעגלי עמים, והוא מתרפס ברצי כסף ומקבל שוחד, כדי שלא לקטרג על ישראל, כנרמז בשעיר עזאזל, וח"ץ קרבנות לע' אומות בז' ימי החג, כי כל כוונתו לעשות לישראל זרים ונכרים, ולהרחיקם מאביהם שבשמים.

לט.

נבנה הכרך גדול שעולה עמל"ק ראש צורים – בזה השירטוט"ן יש אותיות שט"ן רוי"ה, למען שפות הרוה את הצמאה, ונבנתה צור מחורבנה של ירושלם, כי כשצור מלאה ירושלם חרבה, וכשירושלם ב"ה שהיא זאת הה' תהיה מלאה, אז תחרב צור שהיא רומי, יהי רצון שיהיה במהרה בימינו אמן

וז"ש ביזר עמים, ויהיה מלת ביזר כמו פיזר, כי אותיות בומף מתחלפות, אבל אומתו רוצה לקרבה לקדושה, ז"ש עמים קרבות יחפצו. ובהקדמה הזאת תבין נעיצת הקנה בים על העון הנז"ל, בהיות ששלמה נשא בת פרעה, ועשה כוונת סמא"ל, כי קרבות יחפצו, והקריבה לקדושה. ובזה העון ירשה שפחה לגבירתה, ונתרחקה האשה הקדושה מדודה, ונתקיים ביזר עמים, והם קרבות יחפצו. ואז ירדו רגליה מות לתוך החיצונים, ונתארך רגל הה' ונעשית ק', כזה, ק', וירדה לחיצונים, וינקו ממנה החיצונים. וממצה שמורה לבעלה, נעשה חמץ ושאור. וזה סוד נעיצת הקנה בים, ר"ל רגל זאת הק' נתארכה, ונעצה בים שהיא ה' תתאה, הנקרא ים, והורידה לחיצונים. וק' של זאת הקנה שנתארכה מהנה, הוא שהעלה שירטוטן. ר"ל, קו ארוך מרגל הק'. ועליה נבנה כרך גדול של רומי, ר"ל, ברדתה לחיצונים, לקחו כח וינקו שפע ממנה, ונבנה הכרך גדול שעולה עמל"ק ראש צורים. ובזה השירטוט"ן יש אותיות שט"ן

מב הערב רב על פי ספר הקדוש ספר הליקוטים להאריז"ל

רוי"ה, למען שפות הרוה את הצמאה, ונבנתה צור מחורבנה של ירושלים, כי כשצור מלאה ירושלים חרבה. וכשירושלם ב"ה שהיא זאת ה' תהיה מלאה, אז תחרב צור שהיא רומי, יהי רצון שיהיה במהרה בימינו אמן.

ב.

שלמה המלך לא נתן עבד מישראל בבנין בית המקדש, אלא על ידי גוים שגיירם, ולכן בעונות נחרב – אבל משה אדונינו לא קבל נדבה להמשכן מערב רב כי אם מישראל לבד, כי ערב רב מחוץ למחנה מושבם – ויקהל משה את כל עדת בני ישראל דווקא – ובהיות שבנה שלמה הקדושה על ידי גרים זרים וגייר גם כן בת פרעה, לכן נעשה לו מדה נגד מדה, בהיות שבא גם כן מלאך קדוש שהוא גבריאל באותו עון, ונעץ זה הקנה ונבנת העיר הטמאה עליה, ונתמלאת צור ונחרבה ירושלים – ועד שירחם השי"ת ויעביר רוח הטומאה מן הארץ, אנו בגלות הזה ובית המקדש חרב, דכתיב אם ה' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו. ובעזרת השם לעתיד, ואני אהיה לה חומת אש סביב ולכבוד אהיה בתוכה, אז ימלא שחוק פינו ולשונונו רינה, כי הגדיל ה' לעשות עמנו בשוב ה' את שבותנו אמן

ובזה יובן ג"כ, שבבנין בית המקדש לא נתן שלמה עבד מישראל לבני"ן ב"ה, אלא ע"י גוים שגיירם, ולכן בעונות נחרב. ומצינו זה בהפך מה שעשה משה אדונינו בענין המשכן, שלא קבל נדבה מערב רב כי אם מישראל לבד, כי ערב רב מחוץ למחנה מושבם, וזהו ויקהל משה את כל עדת בני ישראל דווקא. ובהיות שבנה שלמה הקדושה ע"י גרים זרים, וגייר ג"כ בת פרעה, לכן נעשה לו מדה נגד מדה, בהיות שבא ג"כ מלאך קדוש שהוא גבריאל באותו עון, ונעץ זה הקנה ונבנת העיר הטמאה עליה, ונתמלאת צור ונחרבה ירושלים. ועד שירחם השי"ת ויעביר רוח הטומאה מן הארץ, אנו בגלות הזה, ובית המקדש חרב,

הערב רב על פי ספר הקדוש ספר הליקוטים להאריז"ל מג

דכתיב אם ה' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו. ובע"ה לעתיד, ואני אהיה לה חומת אש סביב ולכבוד אהיה בתוכה, אז ימלא שחוק פינו ולשוננו רינה, כי הגדיל ה' לעשות עמנו בשוב ה' את שבותנו אמן.

